

Anne Jongasma, een van de weinige waterbuffelhouders in Nederland

Rust en regelmaat voor

Een wei vol waterbuffels in plaats van rode of zwartbonte Holsteins. Geen alledaags gezicht in Nederland, wél in het Friese Nijeholtpade. Hier houdt **Anne Jongasma** samen met zijn broer bijna driehonderd waterbuffels. De omstandigheden waaronder de indrukwekkend gehoornde dieren worden gehouden, zijn hetzelfde als bij melkkoeien. Toch zijn de diersoorten niet te vergelijken. Anne: “Buffels zijn heel attent en nieuwsgierig, maar ook snel gestresst.”

Door Marije Wenneke

Het is stipt elf uur 's morgens als de deuren van de ligboxenstal opengaan. Onder een goedkeurend geknor banen tientallen zwarte waterbuffels zich een weg naar buiten, richting weide. Af en toe maakt er eentje een vreugdesprongetje of trekt een sprintje. Twee andere haken de horens in elkaar en stoeien wat. De rust is echter snel weergekeerd. Als er even later wat fietsers aankomen die stoppen om dit ongewone plaatje in zich op te nemen, verdringen de buffels zich aan de draad. “Ze zijn verschrikkelijk nieuwsgierig”, lacht Anne Jongasma. Het blijkt niet de enige eigenschap die aan de van oorsprong uit India afkomstige dieren is toe te dichten. Dat de buffels precies om elf uur naar buiten gaan, is dan ook geen toeval. Rust en regelmaat, daar houden waterbuffels van. Anne en zijn broer Teije, die samen de waterbuffelmelkveehouderij runnen, werken elke dag volgens stipt schema. “Waterbuffels kunnen niet goed tegen veranderingen. Daar worden ze erg gestresst van”, legt Anne uit. Als voorbeeld noemt hij het melken, dat in een standaard 2x6 visgraatmelkstal gebeurt. “Mijn broer staat in de melkput, ik drijf de dieren op. Als ik eens een keer zelf melk, kan het al gebeuren dat veel dieren de melk niet laten schieten.”

Acht maten

Vier jaar nu melken de broers Jongasma waterbuffels op ‘De Wildhoeve’. Het bedrijf maakt deel uit van een maatschap met maar liefst acht maten. “Mijn ouders en oom en tante hebben hier vlakbij een melkveebedrijf met 1,2 miljoen kilo quotum”, verduidelijkt Anne. “Mijn twee broers, ik en mijn neef wilden allemaal wel verder op de boerderij. Vier opvolgers was echter wel wat veel van het goede.” Toen de familie Jongasma in een vakblad eens een stukje las

over een boer die waterbuffels melkt, werd daar eerst een beetje lacherig over gedaan. Het idee liet de Friezen echter niet meer los. Anne: “Mijn vader zei: laten we toch maar eens gaan rekenen of zoiets mogelijk is. Ook zijn we bij de betreffende buffelhouder in Brabant wezen kijken.” Toen Anne de dieren in het echt zag, was hij eigenlijk al verkocht. “Ze zijn heel rustig en attent. Ik werd al een stuk enthousiaster.” Het balletje ging toen almaar sneller rollen. In 2004 werd ‘De Wildhoeve’ gekocht en in december van dat jaar arriveerden de eerste veertig drachtige vaarzen. “Uit Brabant. We hebben wel in Italië gekeken, waar veel buffels worden gehouden. Maar het importeren leverde teveel veterinaire problemen op. Daar hadden ze toen bijvoorbeeld al blauwtong.” Inmiddels hoort De Wildhoeve bij de grotere waterbuffelbedrijven van Nederland. Anne: “Ik geloof dat er momenteel acht boeren zijn die de buffels professioneel voor de melk houden.”

Melkstress

Er was Anne en Teije verteld dat waterbuffels melken heel makkelijk is, maar dit viel dus nogal tegen. “De eerste keer zijn we 3,5 uur bezig geweest. Met één buffel”, herinnert Anne zich lachend. “Omdat we steeds nieuwe vaarzen aankochten, heeft het lang geduurd voordat ze allemaal gewend waren en zich goed lieten melken. En we hebben ook wel eens dieren weggedaan omdat het echt niet lukte.” Inmiddels zijn die problemen grotendeels voorbij. Sinds vorig jaar zomer is de eerste eigen opfok aan de melk en die dieren zijn makkelijker in de omgang. “Ze zijn hier geboren en kennen ons goed. Minder stress dus”, merkt Anne op. Zelf kent de boer zijn buffels trouwens ook van haver tot gort. Pro-

nieuwsgierige peuteraars

bleemloos somt hij namen op en legt familierelaties uit. Tijd om een band op te bouwen met de buffels is er dan ook volop. De dieren halen gemakkelijk een gemiddelde leeftijd van zeventien of achttien jaar. “Ze zijn wat later aan de melk, ongeveer met 2,5 á 3 jaar. Maar ze gaan ook veel langer mee. Veertien keer kalveren is geen uitzondering. In Italië hebben we wel dieren van 25 jaar oud gezien die nog melk produceerden.”

Weinig problemen

Waterbuffels zijn stukken sterker dan Holsteins, heeft Anne ervaren. “Ze worden veel ouder en hebben weinig problemen. Wij hebben nooit melkziekte, lebmaagdraaiingen of guste koeien. Ook zijn de buffels weinig kreupel.” Helemaal probleemloos zijn de dieren niet, voegt de veehouder er vlug aan toe. “Buffels hebben wel iets vaker problemen rond het afkalven. Zo wil de baarmoeder nog wel een enkele keer mee naar buiten komen.”

De sobere dieren hebben veel minder voer nodig dan de gangbare melkkoe, maar daar staat ook een heel wat lagere melkgift tegenover. “Gemiddeld geven buffels 2000 liter melk per jaar”, vertelt Anne. “Onze beste buffel geeft 3800 liter.” Dit terwijl een beetje melkkoe toch wel 8000 liter per jaar kan halen. De periode dat buffels melk geven, is bovendien veel korter. “Koeien hebben een lactatieperiode van 305 dagen. Buffels halen dat niet. Die geven maar zeven tot negen maanden melk.”

Dat is ook de reden dat, van de 120 buffels die voor het melken worden gehouden, slechts de helft daadwerkelijk melk

geeft. De andere helft staat droog. Voor de fokkerij hebben de broers twee buffelstieren tussen het vrouwelijk vee lopen. “In deze periode worden veruit de meeste kalfjes geboren”, aldus Anne. “In andere seizoenen kalven de buffels ook wel af, maar deze dieren staan toch nog dicht bij de natuur dan melkkoeien.”

Slopers

De waterbuffelmelk, waar momenteel ongeveer 90 cent per liter voor wordt betaald, gaat naar waterbuffelhouder Arns in het Gelderse Zevenaar. Die regelt verder de afzet. Anne heeft goede hoop dat de melkprijs binnenkort gaat stijgen. De vraag naar buffelmelk neemt wel toe, merkt hij. “Dat kan ook komen omdat in mozzarellakaas die van Italiaanse buffelmelk wordt gemaakt, dioxine is gevonden. Dat kan gunstig uitpakken voor ons.”

Het plan van de broers is om te groeien naar 180 waterbuffels om te melken. Daarvoor moet de stal wel worden uitgebreid, want de dieren hebben veel ruimte nodig. “Ze zijn kleiner dan Holsteins, maar veel breder en zwaarder. Bovendien hebben ze die grote horens.” Grote horens of niet, agressief zijn de waterbuffels niet snel. Wel hebben ze grote neiging tot slopen. “Als er ook maar iets loszit in de stal, peuteren ze net zo lang tot het uit elkaar ligt”, kan Anne er wel om lachen. In de wei is het al niet anders. “Als er ook maar een gaatje in de grond zit, krabben ze net zolang tot ze languit in de modder kunnen liggen. Het zijn net varkens”, besluit Anne Jongmsma lachend. ↵

Ondanks hun ver-
vaarlijke uiterlijk zijn
waterbuffels nieuws-
gierige, attente
dieren. Een potje
knuffelen met Anne
in de wei slaan ze
dan ook niet af.